

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.

0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 200801973	Doknr.: 127
Mottatt: 07 JAN 2010	
Saksbeh.: ASR/MA/	Ark.: 410
Kop.:	Avskr.:

Deres ref.
200801973-/EIE

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2009/4294 / AOT

Dato
06.01.2010

HØRING - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN.

Vi viser til Deres brev av 11.09.2009 hvor det ble lagt fram forslag til hjemmel for å verne dyrka jord.

Det framgår av høringsbrevet at Statens landbruksforvaltning (SLF) i brev fra departementet av 02.12.2008 fikk i oppdrag å utarbeide en hjemmel for vern av dyrka jord. I sin rapport *Vernehjemmel i jordlova* av 15.03.2009 har SLF vurdert eksisterende virkemidler, og kommet til at det i dag ikke er hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon.

Departementet foreslår at det lovfestes en hjemmel for vern av dyrka jord i jordloven. Kongen kan med hjemmel i bestemmelsen gi verdifulle jordressurser status som *jordvernområde*.

Siden det er et nasjonalt ansvar å sikre at landets beste matproduserende areal blir tilgjengelig for produksjon av mat nå og i framtiden, blir det foreslått at avgjørelsesmyndigheten i saker om omdisponering i jordvernområde blir lagt til et statlig organ. Dette bl.a. for å sikre en ensartet praksis. Dette er Fylkesmannen enig i.

Departementet foreslår en regel om at "(i) jordvernområde må dyrka jord ikkje brukast til anna føremål enn jordbruksproduksjon". Departementet ønsker høringsinstansens syn på om en slik bestemmelse bør ha som utgangspunkt at alle tiltak som innebærer at jorda ikke lenger skal kunne brukes for planteproduksjon eller hagebruk skal omfattes av forbudet. I dag blir driftsbygninger regnet som "jordbruksproduksjon" og kan oppføres på dyrka jord uten hinder av jordloven § 9. SLF foreslår at oppføring av bygninger som er knyttet til driften av eiendommen og bygging av driftsveier ikke skal regnes som jordbruksproduksjon i de områdene som blir vernet (jordvernområde), men at departementet i særlige tilfelle kan gi samtykke til omdisponering.

Fylkesmannen er enig med departementet i den formuleringen som er foreslått i § 14, 1. ledd, 2 setning i nytt kapittel VI i jordloven: "Forbudet gjeld i alle tilfelle kor jorda ikkje vert nytta som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk." En behøver da ikke å trekke opp en nærmere avgrensning av begrepet "jordbruksproduksjon", og alle dispensasjoner vil komme inn under de samme kriteriene for fritak. Oppføring av *nødvendige og ønskelige* driftsbygninger og veier vil kunne henføres under unntakskriteriet "ikkje strir mot føremålet til vernevedtaket og har lite å seie for verneverdiane i jordvernområdet", og vil derfor kunne tillates på dette grunnlag.

SLF foreslår at det skal fattes et eget vedtak om utredning av vern før verneforskriften vedtas. Det foreslås i rapporten at rettsvirkningen av et slikt vedtak skal være at de strenge dispensasjonsbestemmelsene som vil gjelde i et jordvernområde også skal gjelde i et område som utredes for vern. Departementet er imidlertid i tvil om det er hensiktsmessig at kunngjøring av et *påtenkt* verneforslag uten videre skal ha slik rettsvirkning, og ønsker høringsinstansens syn på dette.

Fylkesmannen mener at når det er vedtatt at et område skal utredes for vern, vil det være uheldig om det er adgang til å bygge ned jorda innenfor området samtidig som verneprosessen pågår. Fra det tidspunkt SLF har truffet vedtak om oppstart av verneprosess og kunngjøring, bør de aktuelle områdene få samme beskyttelse som jordvernområde etter § 14. Fylkesmannen har riktignok omgjøringsrett etter fvl. § 35, og vil kunne bruke denne retten for å stanse uønsket omdisponering i strid med verneformålet før forskriften er vedtatt. Det vil imidlertid være noe tilfeldig hvilke vedtak overinstansen blir gjort kjent med. Som nevnt i høringsbrevet har Fylkesmannen etter 01.07.2009 fått hjemmel for å pålegge kommunen å sende inn fortløpende utskrift av vedtakene for en begrenset periode. Dette kan gjøres i de tilfeller hvor det foreligger opplysninger som indikerer at den praksisen kommunen fører er i strid med regelverket eller nasjonale retningslinjer. Selv om et rundskriv fra departementet om strengere praksis i aktuelle verneområder nok vil kunne danne grunnlag for omgjøring etter fvl. § 35, mener Fylkesmannen likevel at når det er gjort vedtak om utredning av vern bør det aktuelle området gis en bestyttelse som er regulert i selve loven, og ikke være avhengig av overinstansens bruk av omgjøringsretten.

Hvis et kunngjort, påtenkt vern kommer inn under regelen i jordloven § 14, 2. ledd, som foreslått ovenfor, kan en ikke se at det er behov for bestemmelse om midlertidig vern, jf naturmangfoldsloven § 45, eller påkrevd med en hjemmel til å avslå en søknad uten videre.

Fylkesmannen ser positivt på å få en hjemmel for varig vern av de mest verdifulle jordressursene, og vil derfor for øvrig slutte seg til det lovforslaget som framgår av departementets høringsbrev.

Med hilsen

Øystein Djupedal

Leif Løhaugen
landbruksdirektør